

тного віку зафіксований у Луганській (17,8 %) та Донецькій (15,0 %) областях¹.

Слід відзначити, що рівень безробіття понад 10 відсотків вважається дуже високим показником, і, як правило, викликає побоювання експертів, які при таких цифрах вже починають хвилюватися про стан економіки². Вищенаведене свідчить, що Україна вже не так далеко від перетину цієї червоної лінії. Тому сьогодні пріоритетом державної політики повинно стати створення нових робочих місць, оптимізація оподаткування для малого та середнього бізнесу, посилення боротьби з корупцією тощо.

УДК 349.2

ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ КОНКУРСНОГО ЗАМІЩЕННЯ ПОСАД НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Турута О. В.,

*доцент кафедри філософії Харківського
національного університету радіоелектроніки,
канд. юрид. наук, доцент*

Чепела С. П.,

*начальник відділу кадрів Харківського
національного університету радіоелектроніки*

Відповідно до ст. 55 Закону України «Про вищу освіту», яка визначає перелік основних посад наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладів вищої освіти та регламентує порядок їх заміщення, та пункту 11 цієї статті, де зазначається, що під час заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників – завідувачів (начальників) кафедр, професорів, доцентів, старших викладачів, викладачів, укладенню трудового договору (контракту) передує конкурсний відбір, порядок проведення якого затверджується вченою радою закладу вищої освіти.

Розглянемо деякі особливості конкурсного заміщення посад науково-педагогічних працівників у закладах вищої освіти.

Пункт 9 вищевказаної статті зазначає, що посади науково-педагогічних працівників можуть займати особи, які мають науковий ступінь або вчене звання, а також особи, які мають

¹ Безробіття в Україні та світі. 1 квартал 2018 року [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://edclub.com.ua/analitika/bezrobittya-v-ukrayini-ta-sviti-i-kvartal-2018-roku>.

² Рейтинг стран с самой высокой безработицей в мире [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://www.obozrevatel.com/blogs/01729-rejting-stran-s-samoj-vyisokoj-bezrobotitsej-v-mire.htm>.

ступінь магістра. Пунктом 10 передбачено, що Статутом закладу вищої освіти можуть встановлюватися відповідно до законодавства додаткові вимоги до осіб, які можуть займати посади науково-педагогічних працівників.

Пункт 12 цієї ж статті дає дозвіл закладам вищої освіти на вакантні посади науково-педагогічних працівників призначати працівників за трудовим договором до проведення конкурсного заміщення цих посад у поточному навчальному році.

З метою реалізації норм Закону України «Про вищу освіту» Міністерством освіти і науки України видано наказ від 05 жовтня 2015 року № 1005 «Про затвердження Рекомендацій щодо проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів)», до якого через півтора місяця відповідним наказом Міністерства від 26 листопада 2015 року за № 1230 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 05.10.2015 р. № 1005» було внесено зміни шляхом викладення вищезазначених Рекомендацій у новій редакції. Також цими наказами зобов'язано керівників закладів вищої освіти при розробленні локальної нормативної бази взяти до уваги Рекомендації щодо проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів).

Закладами вищої освіти були підготовлені та затверджені вченими радами, як того вимагає ст. 55 Закону України «Про вищу освіту», відповідні Положення (Порядки), якими фахівці ЗВО керуються під час проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів).

Авторами було проаналізовано близько 20-ти положень, або порядків (у різних закладах вищої освіти їх назвали і «Порядком...», і «Положенням ...») та звернено увагу на вимоги до стажу роботи на посадах науково-педагогічних працівників для претендентів на заміщення посад деканів, завідуючих кафедр, професорів, доцентів, старших викладачів, викладачів та асистентів.

У результаті було встановлено, що у кваліфікаційних вимогах до претендентів на участь у конкурсі щодо обрання на посади науково-педагогічних працівників закладу вищої освіти відсутня єдина система. В закладах вищої освіти при допуску кандидатів до участі в конкурсі на заміщення вакантної посади науково-педагогічного працівника вироблено свій критерій щодо мінімального стажу для кандидатів на ту чи іншу посаду. Так, у

більшості закладів вищої освіти науково-педагогічний стаж для кандидата на посаду декана факультету становить п'ять років, а в Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» ще повинен бути і стаж роботи у цьому університеті не менш ніж п'ять років; у Запорізькій державній інженерній академії, крім п'яти років науково-педагогічного стажу, ще й стаж на керівних посадах не менше 2 років або у разі відсутності стажу на керівних посадах – не менше 10 років науково-педагогічного стажу.

Більшість положень (порядків) вимагає при заміщенні посади завідувача кафедри наявність від трьох до п'яти років науково-педагогічного стажу, але окремі університети підняли «планку» ще вище, наприклад у Запорізькій державній інженерній академії претендент на посаду завідувача кафедри повинен мати стаж науково-педагогічної роботи не менше десяти років.

Вимоги до обіймання посади професора кафедри у багатьох закладах вищої освіти відрізняються. Так, в Ужгородському національному університеті кандидат на посаду професора при наявності наукового ступеня доктора наук повинен мати стаж науково-педагогічної роботи не менш як сім років у закладах вищої освіти, а особи, які мають науковий ступінь кандидата наук (за наявного вченого звання доцента), повинні мати стаж науково-педагогічної роботи не менш як 20 років та стаж науково-педагогічної роботи після присвоєння вченого звання доцента не менш як 10 років. При тому, що у цьому ж Університеті для призначення на посаду доцента достатньо мати стаж науково-педагогічної роботи лише три роки, хоча у більшості університетів для посади доцента передбачено не менше п'яти років. Три роки науково-педагогічної роботи передбачено для кандидата на посаду доцента також у Чернігівському національному технологічному університеті, Київському міжнародному університеті та в Запорізькій державній інженерній академії.

Що стосується посади старшого викладача, майже усі університети й академії вважають за необхідне обмежити вимоги до стажу трьома або двома роками, винятком є знову ж Запорізька державна інженерна академія, де претендент на посаду старшого викладача повинен мати стаж наукової, науково-педагогічної та практичної роботи за фахом не менше десяти років.

Відрізняються у закладах вищої освіти також підходи щодо вимог стосовно стажу кандидата на посаду викладача. Деякі університети встановили мінімальний стаж – три чи два роки, наприклад Національний авіаційний університет (м. Київ) та Національна медична академія післядипломної освіти (м. Київ).

Більшість університетів оголошує конкурс на посади викладача без вимог до стажу науково-педагогічної роботи.

Серед закладів вищої освіти знайшлося повне порозуміння стосовно відсутності вимог до стажу науково-педагогічної та наукової роботи для кандидата на посаду асистента.

Така ситуація склалась через відсутність наразі в країні єдиного підходу щодо кваліфікаційних характеристик науково-педагогічних працівників. 17 жовтня 2014 року на підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 1183 втратив чинність наказ МОН України від 1 червня 2013 року № 665 «Про затвердження кваліфікаційних характеристик професій (посад) педагогічних та науково-педагогічних працівників навчальних закладів». Тому було б доцільно на рівні Міністерства освіти і науки розробити нові Кваліфікаційні характеристики професій (посад) педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти.

Безумовно, кожний заклад вищої освіти повинен мати свою автономію, але питання щодо необхідного мінімального стажу науково-педагогічної роботи потрібно вирішувати централізовано на рівні всієї країни. А інші вимоги до кандидатів на посади науково-педагогічних працівників можуть встановлюватись закладами вищої освіти.

УДК 349.2

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО ВІДПУСТКИ У ЗВ'ЯЗКУ З НАВЧАННЯМ

Чавикіна Т. І.,

*завідувач кафедри трудового,
аграрного, екологічного та соціального захисту населення
Харківського економіко-правового
університету, канд. юрид. наук, доцент*

Наразі питання щодо відпустки у зв'язку з навчанням регулюються КЗпП України та Законом України «Про відпустки», в яких передбачено, що право на оплачувану відпустку у зв'язку з навчанням мають працівники, які поєднують роботу з навчанням та успішно навчаються без відриву від виробництва у навчальних закладах (середніх навчальних закладах, професійно-технічних навчальних закладах, ВНЗ, навчальних закладах післядипломної освіти та аспірантурі) з вечірньою та заочною формами навчання. У зв'язку з цим виникає низка запитань щодо працівників, які навчаються дистанційно, у двох і більше навчальних закладах, за денною формою навчання або за кордоном про те, чи мають вони